

ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

11. sınıf

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

1. Dönem 1. Yazılı Sınavı • Hazırlık ve Prova • 2026-2027

Okul geneli ortak yazılı sınava hazırlık

ChatGPT Image ile üretilmiş kurgu sahne • Ölçekli çizim veya gerçek olay belgesi değildir.

Düşün. Gerekçelendir. Yeniden dene.

BU KİTAPTA

9 tam yazılı provası • 3 kolay + 3 orta + 3 zor • konu anlatımı ve hap bilgiler • karma çalışma sayfaları • öğretmen cevaplar ve puanlama ölçütleri

Her prova 100 puandır. Öğrenci yanıtları ve ayrıntılı çözümler ayrı kitaplarda tutulmuştur.

ÖĞRETMEN REHBERİ

Cevabı öğretmeye dönüştür

PUANLAMA

Her form toplam 100 puandır. Her soruda verilen ölçüt puanları toplanır. Tam puan için ilgili ölçütün tüm unsurları; kısmi puan için doğru fakat eksik unsur aranır. Aynı hatayı işlem ve sonuçta iki kez cezalandırma.

Açık uçlu sorularda örnek cevap tek cümle kalıbı değildir. Anlamı, yöntemi ve gerekçesi doğru alternatifleri kabul et. Yazma sorularında örnek metin ezberlenecek cevap değil; istenen unsurların nasıl bir araya geldiğini gösteren modeldir.

Uygulama derslerinde yazılı plan, gerçek uygulamanın yerine geçmez. Gözlenmeyen performansla otomatik puan verme. Erişilebilir görev uyarlamasını, öğretilen beceriyi koruyarak yap.

Önerilen geri bildirim: “Şu adım doğru; şu varsayım eksik; yeniden denemede şu kontrolü yap.”
Önce kavram hatasını çöz, sonra benzer bir durumla aktarımı denetle.

SINIRLILIK

Güçlük düzeyleri tasarım öngörüsüdür. Öğrenci pilotu, bağımsız branş editörü onayı veya yayınevleriyle deneysel kalite karşılaştırması yapılmamıştır. Okulun duyurduğu kapsam ve ders saatiyle karşılaştırılmalıdır.

ÇALIŞMA SAYFALARININ CEVAPLARI

Seçimin arkasındaki düşünce

1 / Çoktan seçmeli

B) Seçimini ve davranışının başkaları üzerindeki sonuçlarını gözetmek

İnsan, seçebildiği davranışlarda aklını ve iradesini kullanarak sorumluluk üstlenir. Kaderi ihmale mazeret yapmak da kişinin denetleyemediği bütün koşulları ona yüklemek de kavramların sınırını bozar.

2 / Hata analizi

Seçimini ve davranışının başkaları üzerindeki sonuçlarını gözetmek

İnsan, seçebildiği davranışlarda aklını ve iradesini kullanarak sorumluluk üstlenir. Kaderi ihmale mazeret yapmak da kişinin denetleyemediği bütün koşulları ona yüklemek de kavramların sınırını bozar.

3 / Kavram eşleştirme

1-B, 2-C, 3-A. Örnek, ilgili kavramın açıklamasını doğru kullanmalıdır.

Önce her başlığın ayırt edici kavramını bul.

Tanımda geçen işlev ve koşulları karşılaştır.

Örneğinde tanımın zorunlu koşullarını koru.

GÖRSEL GÖREVIN DEĞERLENDİRMESİ

Gözlem ve çıkarımı ayır

Görselde ortak çevreye yönelik görülebilir bir davranışı betimle. Bu davranışı sorumlulukla ilişkilendir; insanların iç niyetleri veya inançları hakkında görüntüden kesin hüküm verilip verilemeyeceğini açıkla.

Çevreyi temizleme ve ortak alanı koruma gözlenebilir davranışlardır. Sorumlulukla ilişkilendirilebilir; ancak kişinin iç niyeti, dini veya bütün ahlaki karakteri görüntüden kesin belirlenemez. Davranış betimlemesi ile kişi hakkında yargı ayrılır.

ÖLÇÜTLER

Görülebilir ayrıntı: 4 • yorum/kurgu ile gözlemi ayırma: 4 • açık anlatım ve gerekçe: 2. Hazırlık puanı 10; tam prova notuna eklenmez.

R4 PUANLAMA GÜNCELLEMESİ

Soruya özel değerlendirme

Ölçütler bağımsız puanlanır: tam ve doğru kanıt tam puan; kısmen doğru ve eksik kanıt yarım puan; yanlış/ilgisiz/boş yanıt 0. Tek bilgi isteyen ölçütte doğruysa tam, yanlışsa 0. Yarım puanlar korunur. Eşdeğer doğru yöntem ve ifadeler kabul edilir; aynı hata iki kez cezalandırılmaz.

K1-K3, O1-O3 ve Z1-Z3 düzey çalışmalarının yanıtları aşağıdadır. Okulun seçtiği OYSS senaryosunun karma provaları 04_OYSS_Karma_Provalar klasöründedir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER**K1**

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.
Bu durumu “Kader ve ilgili kavramlar” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.
Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K1 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.
Bu durumu “Akıl, irade ve sorumluluk” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor.
Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K1 / Devam

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Bu olayda bilgi, yorum ve davranış arasındaki bağı iki cümleyle açıkla.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğretmen görev dağıtırken öğrencilerin imkânlarını gözetiyor. Bu durumu “Bakara 286” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğretmen görev dağıtırken öğrencilerin imkânlarını gözetiyor.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K1 / Devam

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir araştırmacı ibadetin toplumsal dayanışmayla ilişkisini inceliyor. Bu durumu “Din tanımları ve disiplinler” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir araştırmacı ibadetin toplumsal dayanışmayla ilişkisini inceliyor.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

Analitik puanlama

• 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER**K2**

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.
Bu durumu “Kader ve ilgili kavramlar” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.
Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K2 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor. Bu durumu “Akıl, irade ve sorumluluk” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K2 / Devam

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.
Bu olayda bilgi, yorum ve davranış arasındaki bağı iki cümleyle açıkla.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci hatasını kabul ederek telafi yolu arıyor.
Bu durumu “Bakara 286” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci hatasını kabul ederek telafi yolu arıyor.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K2 / Devam

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir araştırmacı dinî deneyimin bireysel duygu boyutunu araştırıyor. Bu durumu “Din tanımları ve disiplinler” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir araştırmacı dinî deneyimin bireysel duygu boyutunu araştırıyor.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

Analitik puanlama

• 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER**K3**

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.

Bu durumu “Kader ve ilgili kavramlar” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.

Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K3 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Bu durumu “Akıl, irade ve sorumluluk” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.

Bu olayla ilgili temel ilkeyi yaz; kişi veya grubun hangi noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirt.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.

• 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K3 / Devam

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor. Bu olayda bilgi, yorum ve davranış arasındaki bağı iki cümleyle açıkla.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir kişi başkasını gücünü aşan bir yükü suçluyor. Bu durumu “Bakara 286” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir kişi başkasını gücünü aşan bir yükü suçluyor.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

K3 / Devam

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Kolay • Bir araştırmacı bir dinî kurumun zaman içindeki dönüşümünü inceliyor. Bu durumu “Din tanımları ve disiplinler” konusu açısından açıkla. İlgili kavramı tanımla.

Örnek yanıt: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Nasıl düşünülür?

Önce olayın hangi kavramla ilişkili olduğunu belirle.

Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

İlkeyi durumun somut ayrıntısına bağla: Bir araştırmacı bir dinî kurumun zaman içindeki dönüşümünü inceliyor.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

Analitik puanlama

• 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.
Bir olayın çaba, tedbir, irade ve kontrol dışı sonuç boyutlarını ayır.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır. Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Nasıl düşünülür?

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır. Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.
Bu durumda “Tevekkül tedbirsizliktir.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Nasıl düşünülür?

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor. Olayda seçenekleri, bilgi ihtiyacını, etkilenebilecek kişileri ve sorumluluğu gösteren karar tablosu öner.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir. Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Bu durumda “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01 / Devam

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.
Bu olay için iki aşamalı bir doğru yaklaşım öner; gerekçesini temel ilkeyle ilişkilendir.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir. Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci hatasını kabul ederek telafi yolu arıyor.
Adil görev dağılımı ve hata sonrası telafi için ayetin mesajıyla uyumlu bir örnek yaz.

Örnek yanıt: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür. Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Nasıl düşünülür?

Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

01 / Devam

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir araştırmacı dinî deneyimin bireysel duygu boyutunu araştırıyor. Bir din olgusu için teolojik ve sosyal bilimsel iki farklı araştırma sorusu yaz.

Örnek yanıt: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez. Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir.

Nasıl düşünülür?

Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez. Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.
Bir olayın çaba, tedbir, irade ve kontrol dışı sonuç boyutlarını ayır.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır. Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Nasıl düşünülür?

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır. Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.
Bu durumda “Tevekkül tedbirsizliktir.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Nasıl düşünülür?

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Olayda seçenekleri, bilgi ihtiyacını, etkilenebilecek kişileri ve sorumluluğu gösteren karar tablosu öner.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir. Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.

Bu durumda “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02 / Devam

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor. Bu olay için iki aşamalı bir doğru yaklaşım öner; gerekçesini temel ilkeyle ilişkilendir.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir. Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi başkasını gücünü aşan bir yükü suçluyor. Adil görev dağılımı ve hata sonrası telafi için ayetin mesajıyla uyumlu bir örnek yaz.

Örnek yanıt: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür. Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Nasıl düşünülür?

Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

02 / Devam

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir araştırmacı bir dinî kurumun zaman içindeki dönüşümünü inceliyor. Bir din olgusu için teolojik ve sosyal bilimsel iki farklı araştırma sorusu yaz.

Örnek yanıt: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez. Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplinine göre değişebilir.

Nasıl düşünülür?

Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplinine göre değişebilir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez. Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplinine göre değişebilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.
Bir olayın çaba, tedbir, irade ve kontrol dışı sonuç boyutlarını ayır.

Örnek yanıt: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır. Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Nasıl düşünülür?

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır. Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.
Bu durumda “Tevekkül tedbirsizliktir.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Nasıl düşünülür?

Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor. Olayda seçenekleri, bilgi ihtiyacını, etkilenebilecek kişileri ve sorumluluğu gösteren karar tablosu öner.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir. Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor. Bu durumda “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” görüşü ileri sürülüyor. Görüşü konu bilgisiyle değerlendir.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 7 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03 / Devam

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Bu olay için iki aşamalı bir doğru yaklaşım öner; gerekçesini temel ilkeyle ilişkilendir.

Örnek yanıt: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir. Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Nasıl düşünülür?

İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir öğretmen görev dağıtırken öğrencilerin imkânlarını gözetiyor. Adil görev dağılımı ve hata sonrası telafi için ayetin mesajıyla uyumlu bir örnek yaz.

Örnek yanıt: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür. Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Nasıl düşünülür?

Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

03 / Devam

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Orta • Bir araştırmacı ibadetin toplumsal dayanışmayla ilişkisini inceliyor. Bir din olgusu için teolojik ve sosyal bilimsel iki farklı araştırma sorusu yaz.

Örnek yanıt: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez. Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplini göre değişebilir.

Nasıl düşünülür?

Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplini göre değişebilir.

Örnek uygulama: önce durumu ve bilgiyi doğru belirlemek, sonra ilkeye uygun sorumlu davranışı seçmek.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

Analitik puanlama

- 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez. Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplini göre değişebilir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1

Düzyer çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.

“Tevekkül tedbirsizliktir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Doğru çerçeve: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Tevekkül tedbirsizliktir.” örneğini neden sorunlu bulunduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Doğru çerçeve: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
  - 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor. Bu konuyu bir arkadaşına öğretmek için kavram-örnek-yanılgı düzeninde kısa açıklama yaz. Örnek, verilen durumla bağlantılı olsun.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi başkasını gücünü aşan bir yükü suçluyor.

“Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir. Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Doğru çerçeve: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir araştırmacı bir dinî kurumun zaman içindeki dönüşümünü inceliyor.

“Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir. Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir.

Doğru çerçeve: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z1 / Devam

Analitik puanlama

• 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplini göre değişebilir. Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2

Düzyer çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci hazırlık yapıp sonuca güvenle yaklaşıyor.

“Tevekkül tedbirsizliktir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Doğru çerçeve: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Tevekkül tedbirsizliktir.” örneğini neden sorunlu bulunduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Doğru çerçeve: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyeyle ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.

“Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
  - 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Bu konuyu bir arkadaşına öğretmek için kavram-örnek-yanılgı düzeninde kısa açıklama yaz. Örnek, verilen durumla bağlantılı olsun.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
  - 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğretmen görev dağıtırken öğrencilerin imkânlarını gözetiyor.
“Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir. Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Doğru çerçeve: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir araştırmacı ibadetin toplumsal dayanışmayla ilişkisini inceliyor.
“Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir. Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir.

Doğru çerçeve: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z2 / Devam

Analitik puanlama

• 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplini göre değişebilir. Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3

Düzey çalışması • Toplam 100 puan

1. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir grup gerçekleşen olay ile genel düzeni ayırıyor.

“Tevekkül tedbirsizliktir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyele ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Doğru çerçeve: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyele ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyele ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

2. SORU • 15 PUAN • DKAB.11.1.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi ihmali tevekkül diye adlandırıyor.

Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Tevekkül tedbirsizliktir.” örneğini neden sorunlu bulunduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyele ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir.

Doğru çerçeve: Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyele ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Sık hata: Tevekkül tedbirsizliktir.

Analitik puanlama

• 15 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Tevekkül, gerekli çaba ve tedbirden sonra güveni içerir. Kader ölçü ve takdir; kaza gerçekleşme; tevekkül çaba ve tedbir sonrası güven; irade seçim yapabilmeyele ilişkilidir. Kavramlar insanın sorumluluğunu yok sayacak biçimde kullanılmamalıdır.

Kismi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

3. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci arkadaş baskısına rağmen doğruyu seçmeye çalışıyor. “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

4. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir kişi kontrol edemediği durumla kendi seçimini birbirinden ayırıyor. Aynı olayda iyi niyetli bir yorum ile aşırı genellemeyi ayır. “Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.” örneğini neden sorunlu bulduğunu açıkla.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
  - 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
  - 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.
- Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

5. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.2

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir yönetici önleyebileceği zararı görmezden geliyor.
Bu konuyu bir arkadaşına öğretmek için kavram-örnek-yanılgı düzeninde kısa açıklama yaz. Örnek, verilen durumla bağlantılı olsun.

Örnek yanıt: Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Koşullar seçim alanını etkiler; bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Doğru çerçeve: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır. Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Sık hata: Koşullar etkiliyse insanın hiçbir seçimi ve sorumluluğu yoktur.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Koşullar seçim alanını etkiler
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: bu, mümkün olan her seçimi ve sorumluluğu ortadan kaldırmaz.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: İnsanın bilgi ve aklıyla seçenekleri değerlendirmesi, iradesiyle karar vermesi ve davranışının sonuçlarını üstlenmesi arasında ilişki vardır.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Zorlama ve güç sınırları da değerlendirmede önemlidir.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıtı yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

6. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.1.3

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir öğrenci hatasını kabul ederek telafi yolu arıyor.

“Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir. Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır; kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.

Doğru çerçeve: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir. Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Sık hata: Sorumluluk değerlendirmesinde kişinin imkânları hiçbir önem taşımaz.

Analitik puanlama

- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Güç ve imkân, sorumluluğun değerlendirilmesinde dikkate alınır
- 4 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: kişi yapabildiği seçimleri de üstlenir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Bakara 2/286 insanın güç yetirebilmesi, kendi fiillerinin sonuçları ve bağışlanma duası gibi mesajlar içerir.
- 3 puan — Yanıtta şu bilgi/ilişkinin doğru kurulması: Sorumluluk ile kapasite ilişkisi birlikte düşünülür.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.

7. SORU • 14 PUAN • DKAB.11.2.1

Hedeflenen düşünme yükü: Zor • Bir araştırmacı dinî deneyimin bireysel duygu boyutunu araştırıyor.

“Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.” iddiasına gerekçeli bir cevap yaz. Ardından bu olay için somut bir düzeltme öner.

Örnek yanıt: Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir. Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Nasıl düşünülür?

İddiayı kavramın tanımıyla karşılaştır.

Araştırma sorusu, veri ve yöntem disipline göre değişebilir.

Doğru çerçeve: Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Sık hata: Dini farklı disiplinlerin incelemesi hepsinin aynı yöntemi kullandığı anlamına gelir.

CEVAP ANAHTARI VE ÖĞRETEN ÇÖZÜMLER

Z3 / Devam

Analitik puanlama

• 14 puan — Sorunun istediği kavram/çıkarımın karşılanması: Araştırma sorusu, veri ve yöntem disiplini göre değişebilir. Teoloji dinin inanç ve öğretilerini; sosyoloji toplumsal kurum ve ilişkilerini; psikoloji bireyin deneyim ve davranışlarını; tarih zaman içindeki gelişimini farklı sorularla inceler. Yaklaşımlar aynı araştırma sorusuna indirgenmez.

Kısmi puan: ölçüt içindeki doğru fakat eksik kanıta yarım puan; yanlış/boş yanıt 0. Eşdeğer doğru yanıt kabul edilir.